

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajokorttilain 32 ja 61 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajokorttilain 32 ja 61 §:n muuttamisesta (HE 186/2018 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Maija Mansikkaniemi, liikenne- ja viestintäministeriö
- ylitarkastaja Juhani Ruutu, Poliisihallitus
- yksikönpäällikkö Simo Karppinen, Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi)
- osastopäällikkö Kimmo Pylväs, Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi)
- päällikkö Jukka-Pekka Juutinen, Viestintävirasto
- johtava asiantuntija Ari Herrala, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Autoliikenteen Työnantajaliitto ry
- Autoliitto ry
- Suomen Autokoululiitto ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- F-Secure Oyj
- Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry
- Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan ajokorttilakia muutettavaksi niin, että ajo-oikeus voitaisiin liikennevalvonnassa osoittaa myös sähköisesti. Ajokortin haltija voisi ladata tiedot Liikenteen turvallisuusviraston ajokorttisovelluksesta. Sähköisellä sovelluksella ei voisi korvata varsinaista ajokorttia.

Lisäksi ehdotetaan, että Färsaarilla ja Grönlannissa myönnetyt ajokortit hyväksyttäisiin täällä ajamiseen samoin edellytyksin kuin ne ajokortit, jotka on myönnetty muussa Suomen tunnustamassa valtiossa kuin Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa val-

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2018 vp

tiossa taikka valtiossa, joka on osapuolena Genevessä vuonna 1949 tai Wienissä vuonna 1968 tehdyssä kansainvälisessä tieliikennesopimuksessa. Ajokortin kelpoisuudesta riippuen sillä voisi yhden vuoden ajan maahantulosta kuljettaa moottoripyörää ja B-luokkaan kuuluvia ajoneuvoja.

Ehdotetut muutokset koskisivat vain Manner-Suomea.

Lain on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä helmikuuta 2019.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Mobiiliajokortti on vapaaehtoinen ajokortteihin liittyvä lisäpalvelu, joka on tarkoitettu käytettäväksi vastaavissa tilanteissa kuin perinteinenkin ajokortti, esimerkiksi ajo-oikeuden tai iän osoittamiseen. Valiokunta pitää kannatettavana, että esityksen mukaan jatkossa ajo-oikeus voidaan osoittaa myös ajokortin tiedot sisältävän sähköisen mobiiliajokorttisolun avulla. Valiokunta pitää hyvänä, että esityksen mukaan poliisi voi sallia ajon jatkamisen tietyin edellytyksin, vaikka ajo-oikeuden osoittaminen ei jostain syystä onnistuisikaan sähköisesti.

Esityksen tavoitteena on edistää digitalisaatiota liikenteen alalla. Valiokunta pitää erittäin hyvänä, että ajo-oikeuden haltija voi mobiiliajokortin käytössä määrittää käyttötilanteen mukaan mitä tietoja solun avulla on näkyvillä ja suojata näin halutessaan yksityisyyttään. Esityksen perustelujen mukaan mobiiliajokorttisolun kehittämisessä pohditaan jatkossa myös uusia käyttökohteita sekä mahdollisuuksia liittää solun yhteyteen uusia palveluita. Esimerkiksi tieliikenteen lupiin liittyviä prosesseja tai ajo-oikeuden uusimiseen liittyvää viestintää voi jatkossa olla mahdollista toteuttaa solun kautta.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että mikäli tulevaisuudessa halutaan, että mobiiliajokorttia voitaisiin käyttää myös viralliseen henkilöllisyyden osoittamiseen passin tai virallisen henkilöllisyydestä johtuvan tavoin, tämä vaatii saadun selvityksen mukaan lisäarviointia ja mahdollisesti myös solun jatkokehittämistä.

Valiokunta pitää mobiiliajokortin tietoturvasuutta ja erityisesti tietojen eheyden säilymistä ensiarvoisen tärkeänä. Saadun selvityksen mukaan mobiiliajokorttisolun sisältyä ajokortin aitouden ja voimassaolon tarkistamiseen liittyvät toiminnallisuudet. Visuaalisten turvatekijöiden lisäksi mobiiliajokortin turvasuutta lisää QR-koodi, jonka lukemalla tiedot voi tarkastaa suoraan liikenneasioiden rekisteristä. Saadun selvityksen mukaan solun käyttöön aiotaan lisätä jatkossa myös uusia turvasuuselementtejä. Valiokunta korostaa, että myös mobiiliajokortin tarkistamiseen liikennevalvonnassa tulee etsiä ja ohjeistaa luotettavat ja turvalliset toimintatavat, ja palvelun tietoturvasuutta tulee kehittää edelleen, jotta solusta on mahdollista hyödyntää jatkossa luotettavasti myös uudentyyppisissä käyttökohteissa.

VALIOKUNNAN YKSITYSKOHTAISET PERUSTELUT

Johtolause. Ajokorttilain nyt muutettavaksi ehdotettuja pykäläitä on muutettu niin sanotun virastouudistuksen yhteydessä (HE 61/2018 vp — HE 104/2018 vp — LiVM 23/2018 vp). Valiokunta

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2018 vp

on korjannut lakiehdotuksen johtolauseetta lakiteknisesti siten, että muutokset kohdistuvat oikeaan virastouudistuksen yhteydessä voimaan tulevaan lakiin.

32 §. Ajokortin ja muun luvan tai todistuksen mukana pitämisen- ja esittämisvelvollisuus.

Valiokunta on täsmentänyt pykälän 2 momentin sanamuotoa. Kyseisellä täsmennyksellä ei muuteta säännöksen tarkoitusta. Lisäksi valiokunta on korjannut pykälän 1 ja 2 momenttia vastaamaan virastouudistuksen yhteydessä tehtyjä lakimuutoksia siten, että Liikenteen turvallisuusviraston sijasta puhutaan Liikenne- ja viestintävirastosta.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) II osan 3 luvun 13 §:n mukaan myös kuljettajan ammattipätevyys voidaan osoittaa ajokorttiin tehtävällä merkinnällä, jos tällainen merkintä on tehty ajokorttiin ammattipätevyyskortin sijasta. Valiokunta katsoo näin ollen, että ammattipätevyys on mahdollista osoittaa myös mobiiliajokortin ammattipätevyyttä koskevalla merkinnällä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 186/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

ajokorttilain 32 ja 61 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan ajokorttilain (386/2011) 32 §, sellaisena kuin se on ~~osaksi~~ laissa (//), ja lisätään 61 §:ään, sellaisena kuin se on laissa (//), uusi 5 momentti seuraavasti:

32 §

Ajokortin ja muun luvan tai todistuksen mukana pitämisen- ja esittämisvelvollisuus

Ajokortti, väliaikainen ajokortti, tilapäinen ajokortti, kansainvälinen ajokortti, opetuslupa, moottoripyörän harjoituslupa, muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa annettu mopon ajolupa, liikenneopettajalupa, opetusharjoittelulupa ja kuljettajantutkintotodistus on pidettävä ajetaessa mukana ja vaadittaessa esitettävä poliisimiehelle taikka muulle liikenteen valvontaan liittyvässä virkatehtävässä toimivalle tulli- ja rajavartiolaitosmiehelle sekä tieliikennelain 97 §:ssä tarkoi-

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2018 vp

tetulle liikenne- ja viestintäministeriön tai Liikenne- ja viestintäviraston liikennettä valvomaan määräämälle.

Ajokortin esittämisen asemesta ajo-oikeuden saa osoittaa esittämällä ajokortin tiedot sähköisesti Liikenne- ja viestintäviraston palvelua käyttäen (mobiiliajokortti). Jos ajoneuvon kuljettajalla on kyseinen palvelu käytössään ajettaessa, ajokorttia ei tarvitse pitää mukana.

Jos ajoneuvon kuljettajalla ei ole mukanaan vaadittavaa ajokorttia tai ajo-oikeutta ei osoiteta 2 momentin mukaisesti, mutta hänen henkilöllisyytensä on todettu eikä ole syytä otaksua, ettei hänellä ole ajo-oikeutta, poliisimies voi sallia ajon jatkamisen. Tällöin kuljettaja voidaan kuitenkin velvoittaa esittämään ajokortti poliisille määrääjassa. Vastaavasti voidaan menetellä, jos kuljettajalta puuttuu muu 1 momentissa tarkoitettu asiakirja.

61 §

Muu ulkomainen ajokortti

Tätä pykälää sovelletaan myös Färsaarilla ja Grönlannissa myönnettyyn ajokorttiin.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 28.11.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ari Jalonen sin
varapuheenjohtaja Markku Pakkanen kesk
jäsen Mikko Alatalo kesk
jäsen Jyrki Kasvi vihr
jäsen Jukka Kopra kok
jäsen Suna Kymäläinen sd
jäsen Mats Löfström r
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Satu Taavitsainen sd
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Ari Torniainen kesk
jäsen Sofia Vikman kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula